

แตรวงพื้นบ้านงานบวช คณะบ้านตาล จังหวัดอุดรธานี

Folk brass band, Ban Tan ordination ceremony
Uttaradit Province

ธีระพงษ์ ทัพอาจ ^[1]
Teerapong Tup-at

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของแตรวงพื้นบ้านคณะบ้านตาล ที่รับใช้สังคมในจังหวัดอุดรธานีและจังหวัดใกล้เคียงมาเป็นเวลานาน แตรวงคณะบ้านตาลจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2472 มีพัฒนาการรูปแบบการบรรเลงสืบต่อกันมา 90 ปี มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการบรรเลงให้มีความเหมาะสม กับความต้องการของคนในสังคมจนเป็นที่ชื่นชอบอย่างกว้างขวาง จนถึงปัจจุบันรูปแบบและลักษณะทางดนตรี มีการผสมวงรูปแบบงานศพและงานบวช ใช้วิธีการนั่งบรรเลงและเดินบรรเลง เพลงจำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เพลงไทย และเพลงสมัยนิยม บรรเลงแนวทำนองเดี่ยว ใช้บันไดเสียงเมเจอร์ รูปแบบจังหวะ $\frac{2}{4}$, $\frac{4}{4}$ ผลของการศึกษาทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของแตรวงพื้นบ้านคณะบ้านตาล จังหวัดอุดรธานี

คำสำคัญ: ตัวละครหลัก คุณลักษณะนิสัยของตัวละครหลัก ละครโทรททัศน์แนวโรแมนติกคอมเมดี้

[1] อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ABSTRACT

This article is intended To study the history of the Ban Tan folk trumpet who has served society in Uttaradit and nearby provinces for a long time The Ban Tan brass band was established in 1929. The style of playing has been developed for 90 years. The style of playing has been modified to be appropriate. with the needs of people in society until it is widely liked Until now, the style and style of music There is a mix of funeral and ordination styles. Use the method of sitting, playing and walking. Music can be classified into two categories: Thai music and modern music. sing a single melody Use major scale, rhythm pattern $\frac{2}{4}$, $\frac{4}{4}$ The results of the study revealed the history of the Ban Tan folk brass band. Uttaradit Province.

Keywords: Main character, The characteristic of main character, The romantic comedy television dramas

บทนำ

จากการล่าอาณานิคม ทำให้ประเทศมหาอำนาจขยายอิทธิพลเข้าไปครอบครองดินแดนของชาติอื่น ไม่ว่าในรูปการเมือง เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม และนำไปสู่การแข่งขันแย่งชิงผลประโยชน์ การแข่งขันของประเทศจักรวรรดินิยมมีผลกระทบต่อโครงสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศโดยเฉพาะ ภายหลัง พ.ศ. 2413 เป็นต้นมา ได้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยเฉพาะ ภายหลัง พ.ศ. 2413 เป็นต้นมา ได้สร้างความขัดแย้งให้กับประเทศมหาอำนาจมากขึ้น ดังเช่น การแข่งขันระหว่างอังกฤษกับเยอรมันนั การแข่งขันระหว่างสองชาตินี้ในดินแดนต่างๆ เป็นผลให้มีการแบ่งกลุ่ม พันธมิตรของประเทศมหาอำนาจในยุโรป จนนำไปสู่ สงครามโลก ในที่สุด ในการล่าอาณานิคมนี้ โดยการนำทหารเข้ามายึดดินแดนต่างๆ ในเอเชียและประเทศอังกฤษได้ปกครองดินแดนเอเชียใต้ อินเดีย ปากีสถาน ศรีลังกา พม่า มาลายู ฝรั่งเศสปกครอง เวียดนาม ลาว และกัมพูชา ฮอลันดาปกครองอินโดนีเซีย โปรตุเกสปกครองติมอร์ โดยนำเอาเส้นทางทหารเข้าเผยแพร่ไปด้วย

แตรง ในราชการที่ 4 ประมาณ พ.ศ. 2395 ทรงจัดตั้งกองทหารเกณฑ์ฝึกหัดเป้าแบบฝรั่งเศสโปรดเกล้าฯ ให้อ้อยเอกอิมแปย์ กับอ้อยเอกน็อกซ์ เป็นครูแตรงฝึกทหารเกณฑ์ระหว่างวังหลวงและวังหน้า ต่อได้มีการพัฒนาเกิดขึ้นโดยสมเด็จพระเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ได้ทรงปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการบรรเลงแตรงทหารเรือเป็นแบบตะวันตก มีการประสานเสียงตามหลักทฤษฎีดนตรีสากล และมีการจัดแสดงคอนเสิร์ตขณะที่แตรงเริ่มได้รับความนิยมจากชาวบ้านมากขึ้น โดยเฉพาะงานบุญประเพณีต่างๆ จึงกล่าวได้ว่าแตรงเป็นวงดนตรีสากลแรกที่ชาวบ้านรู้จัก และถือว่าทันสมัยที่สุด (สุกรี เจริญสุข, 2536 หน้า 27-38)

จอร์น ครอว์เฟิต กับดนตรีของชาวสยาม ในช่วงยุคอาณานิคมชาตะวันตกมายึดครองดินแดนอังกฤษเข้าปกครอง อินเดีย ศรีลังกา ปากีสถาน บังคลาเทศ และพม่า สเปนปกครองฟิลิปปินส์ฝรั่งเศสปกครอง เวียดนาม กัมพูชา และลาว ความสัมพันธ์ของอังกฤษต่อสยามประเทศมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 2148-2153) ยุคที่ชาติตะวันตกแสวงหาเมืองขึ้น ดนตรีสยามในสายตาของครอว์เฟิต ที่ได้บันทึกไว้คือ ลีลา และท่วงทำนอง ดนตรีของชาวสยามพอที่จะรับได้มากกว่าดนตรีตะวันออกอื่นๆ เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2560 หน้า 78-88)

แตรวาง เป็นสังคมท้องถิ่นที่อยู่ในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ มีแตรวางคณะบ้านตาล ที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางทั้งในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ และจังหวัดใกล้เคียง เป็นคณะแตรวางที่มีความเก่าแก่มีการสืบทอดต่อกันมาเป็นเวลานานถึง 90 ปี ยังไม่ล้มสลายมีการพัฒนารูปแบบของวงและวิธีการบรรเลงเป็นที่ชื่นชอบและเป็นที่ยอมรับของสังคมอยู่ตลอดเวลา แตรวางคณะบ้านตาล จึงมีความน่าสนใจที่จะติดต่อไปบรรเลงในงานต่างๆ โดยเฉพาะในงานบวชนาคสามารถบรรเลงสร้างความบันเทิงให้กับผู้มาร่วมงานได้อย่างสนุกสนาน จึงเป็นแตรวางคณะที่ได้รับความนิยมมากจนถึงปัจจุบัน แตรวางคณะบ้านตาล ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ได้แก่ อัลโตแซ็กโซโฟน เทนเนอร์แซ็กโซโฟน ทรัมเป็ต สไลด์ทรอมโบน กลองทรีโอ(กลองโซโล) ฉาบ กัด้วาร์ เบส และกลองใหญ่ มีการบรรเลงทำนองเพลงได้หลายรูปแบบทั้งเพลงไทย เพลงมาร์ช เพลงลูกทุ่ง เพลงสตริง เป็นต้น ซึ่งได้พัฒนาประยุกต์ให้มีความทันสมัยเข้ากับโอกาสต่างๆ และลักษณะของงานประเพณีต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

การศึกษารูปแบบแตรวางคณะบ้านตาล

การค้นคว้าศึกษาความเป็นมาของแตรวางงานบวชคณะบ้านตาลในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า ในปี พ.ศ. 2472 ผู้ที่มีความสนใจความรักในการบรรเลงแตรวางได้ชักชวนกันรวมตัวจัดตั้งเป็นคณะแตรวางขึ้นบรรเลงในตำบลทุ่งยั้ง โดยใช้ช่วงเวลาว่างจากการทำงานด้านการเกษตรรวมตัวกันฝึกซ้อมและเริ่มรับงานบรรเลงแตรวางเป็นอาชีพรองจากการเกษตร ระยะเริ่มแรกยังไม่มีการตั้งชื่อคณะแตรวาง ใครเป็นผู้รับงานก็จะเรียกชื่อเป็นคณะแตรวาง ต่อมาเมื่อมีคนรู้จักและชื่นชอบการบรรเลงของคณะแตรวางมากขึ้นได้เรียกชื่อคณะแตรวางตามสถานที่ตั้งอยู่ที่บ้านตาลว่า แตรวางคณะบ้านตาล จึงใช้ชื่อนี้สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน แตรวางคณะบ้านตาล มีพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงของการผสมวงเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมโดยแบ่งออกเป็น 3 รุ่นด้วยกัน คือ

รุ่นที่ 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2472 - 2500 มีสมาชิก 6 คน ประกอบด้วย นายชู เกลียวทอง ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าวง นายม้วน มีจันทร์ นายเม้า มีจันทร์ นายศิลป์ เณรแยม นายเงิน เณรแยม และนายอานนท์ จิวศรีหรือ การผสมวงแตรวางบ้านตาลในระยะเริ่มแรก ประกอบด้วยเครื่องดนตรี 6 ชนิด ได้แก่ คลาริเน็ต

แซกโซปราโน ทรมเป็ต บาร์โธโลไมว กลองใหญ่ และฉาบ ในรุ่นแรกนี้ได้มีการแสดง นั้บ และชบวนแห่โคมฆณาหน้าโรงหนังจังหวัดอุดรดิตรดิตรดิตร พ.ศ. 2472

รุ่นที่ 2 ระหว่างปี พ.ศ. 2500 - 2551 แตรวงคณะบ้านตาลได้มีการพัฒนา ขนาดของวงดนตรีให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อให้เกิดความทันสมัย ความร่าใจ ความสนุกสนาน เป็นที่ชื่นชอบของบุคคลทั่วไป มีสมาชิก 10 คน ประกอบด้วย นายเม้า มีจันทร์ ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าวง นายหงวน มีจันทร์ นายอานวย มีจันทร์ นายม้วน มีจันทร์ จำลิบเอกทองคำ จันทร นายแจ้ว รุ่งฤทธิ์ นายทวีป รุ่งฤทธิ์ นายชู เกลียวทอง นายสมหมาย เณรแยม และนายออด ทองแก้ว ประกอบด้วย เครื่องดนตรี จำนวน 10 ชิ้น ได้แก่ ทรมเป็ต 3 ตัว แซกโซปราโน 1 ตัว แซกอัลโต 3 ตัว แซกเทเนอร์ 1 ตัว กลองและฉาบ ในรุ่น 2 นี้มีการแข่งขันแตรวงใน จังหวัดอุดรดิตรดิตร และแตรวงพื้นบ้านคณะบ้านตาลนั้นได้รับรางวัลชนะเลิศที่ 1

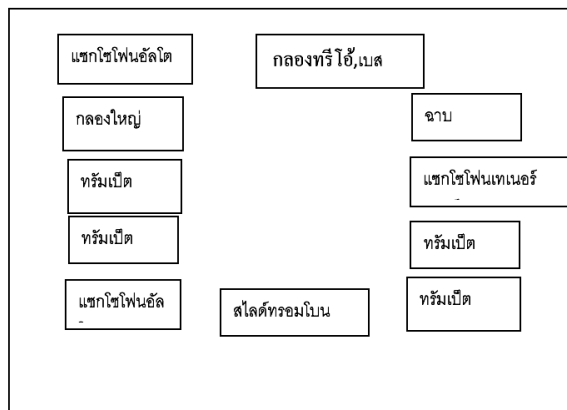
รุ่นที่ 3 ระหว่างปี พ.ศ. 2551 - ปัจจุบัน นายอานนท จิวเครือ ได้เข้ามา ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าวง ได้มีการพัฒนาการผสมวงให้มีความทันสมัยขึ้น สามารถ บรรเลงเพลงในปัจจุบันได้อย่างสนุกสนาน ร่าใจมากยิ่งขึ้น เพิ่มวิธีการบรรเลง เพลงให้มีการขับร้องและนำเครื่องดนตรีผสมวงเพิ่มขึ้น ได้แก่ กลองทรีโอ้ เป็นกลองโซโล ก็ตาร์เบสที่ไ้ไรธเซ็น เป็นต้น มีสมาชิก 20 คน ประกอบด้วย นายอานนท จิวเครือ นายเชาว์ เพ็ชรเอี่ยม นายบุญช่วย คำเพ็ง นายไพโร รอดทอง นายปรโมทย์ บุญกลม นายปิ่น ภูโต นายพรายงาม สุริยัน นายสงวน มีจันทร์ นายเทิด เพ็องมณี นายประภาส พรหมยวน นายนพนันธุ์ พักตะนะ นายประสิทธิ์ อยู่แก้ว นายเรืองเดช คงเกรต นายโสภณ อินทรพิทย์ นายชัยณรงค์ บัตรมาก นายนิรุจน์ มีรอด นายอรรถนพ คำพลอย นายพรเทพ มะตัน นายลอม เรืองผั่ง และนายวิสุทธิ บำรุง ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ได้แก่ แซกอัลโต 4 ตัว แซกเทเนอร์ 1 ตัว ทรมเป็ต 4 ตัว สไลด์ทรอมโบน 2 ตัว กลองทรีโอ้โซโล 1 ชุด ก็ตาร์เบส 2 ตัว กลองใหญ่ 1 ใบ ฉาบ 1 คู่ และ ขับร้อง 4 คน ในรุ่นที่ 3 นี้มีการปรับเปลี่ยนเครื่องดนตรีตามความต้องการของสังคม โดยนำเครื่องขยายเสียง เบส และกลองโซโล เข้ามาเพิ่มเพื่อให้เกิดความ สนุกสนานให้มากขึ้น

ถือได้ว่าแตรวงคณะบ้านตาล มีการสืบทอดติดต่อกันมาเป็นเวลา 90 ปี โดยในแต่ละรุ่นจะมีการเพิ่มเติมปรับเปลี่ยนเครื่องดนตรีให้เหมาะสมกับเพลงที่ใช้บรรเลงเพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกในสังคมในแต่ละสมัยอยู่ตลอดเวลา จึงส่งผลให้แตรวงคณะบ้านตาลมีอายุยืนยาวและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมทุกสมัยมีชื่อเสียงแพร่กระจายไปทั่วในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์

1. รูปแบบของแตรวง

การค้นคว้าศึกษารูปแบบและลักษณะทางดนตรีของแตรวงพื้นบ้านงานบวชคณะบ้านตาล จังหวัดอุดรดิตถ์ “รูปแบบ” หมายถึง รูปร่าง โครงสร้าง ในดนตรี คือโครงสร้างที่เป็นแบบแผนในการประพันธ์เพลงมีลักษณะคล้ายกับการประพันธ์ประเภทร้อยกรองที่บอกตำแหน่งของคำที่ต้องสัมผัสลักษณะการบรรเลงโดยกำหนดรูปแบบการบรรเลงของแตรวงพื้นบ้านคณะบ้านตาล มีอยู่ด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ

1.1 การนั่งบรรเลง ในการนั่งบรรเลงนั้นแตรวงพื้นบ้านงานบวชคณะบ้านตาล จังหวัดอุดรดิตถ์ ใช้บรรเลงในบริเวณสถานที่จัดพิธีด้วยวงล้อมวงตามแผนผังแสดงตำแหน่งที่นั่ง ดังนี้

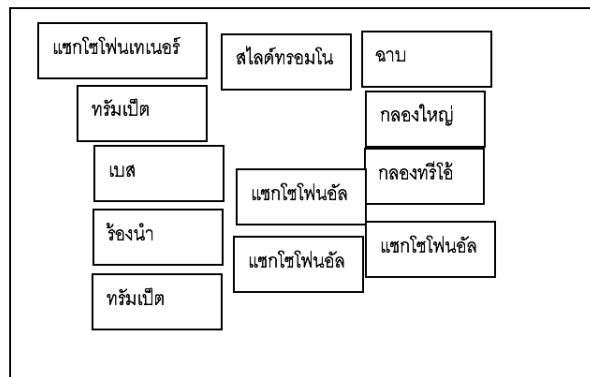

ภาพที่ 1 แผนผังแสดงตำแหน่งในการนั่งบรรเลงพิธีอุปสมบท
ที่มา นายธีระพงษ์ ทัพอาจ

ภาพที่ 2 แตรวงคณะบ้านตาลในงานอุปสมบท
ที่มา นายธีระพงษ์ ทัพอาจ

1.2 การเดินบรรเลงเพื่อนำขบวนแห่หน้าขบวนนั้น แตรวงพื้นบ้านงานบวชคณะบ้านตาล จังหวัดอุดรดิตถ์ ไม่มีการจัดเรียงรูปขบวนที่แน่นอน แต่นิยมให้กลองทรีไอ้(กลองไซโล) กลองใหญ่และฉาบอยู่แถวหน้า จึงตามด้วยทรมเป็ต แซกโซโฟน ทรอมโบน

ภาพที่ 3 แผนผังแสดงรูปขบวนแห่หน้าขบวนของแตรวงคณะบ้านตาลในพิธีอุปสมบท
ที่มา นายธีระพงษ์ ทัพอาจ

ภาพที่ 4 แตรวงคณะบ้านตาลในงานอุปสมบท
ที่มา นายธีระพงษ์ ทัพอาจ

2. เครื่องแต่งกาย

แตรวงคณะบ้านตาลแต่งกายโดยสีเสื้อที่สวมใส่จะเปลี่ยนไปตามตามสีประจำวัน สวมกางเกงทรงสแล็ค รองเท้าคัทชู และใส่หมวกขวานาसानด้วยไม้ไผ่ ซึ่งหมวกจะใส่เฉพาะในช่วงที่บรรเลงเท่านั้นในการเคลื่อนขบวนเริ่มออกจากบ้านแบ่งเป็นช่วงเช้าและช่วงบ่ายขึ้นอยู่กับทางเจ้าภาพจะหากฤกษ์ยามใดเหมาะสมกับความพร้อมของตัวเอง โดยสาเหตุที่ต้องแต่งกายตามสีประจำวันนั้น เกิดการเปลี่ยนแปลงจากหัวหน้าวงรุ่นที่ 3 เห็นว่าแตรวงคณะของเราควรปรับตัวการแต่งกายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ เลยมีการตั้งข้อตกลงกันให้แต่งการตามสีประจำวันของแต่ละวันไม่ว่าจะเป็นงานบวชหรืองานศพ

ภาพที่ 4 แต่งกายเล่นงานวันอาทิตย์ - วันเสาร์
ที่มา นายธีระพงษ์ ทัพอาจ

3. เพลงที่ใช้บรรเลง

3.1 การบรรเลงเพลงของแตรวงบ้านตาล ใช้วิธีการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี โดยเรียกว่าการต่อเพลง การต่อเพลงของแตรวงคณะบ้านตาลที่ใช้สืบทอดกันมา มีอยู่ด้วยกัน

1. แต่เดิมนั้นการเล่นแตรวงโดยทั่วไปจะไม่ใช้โน้ตในการต่อเพลง ครูผู้สอนจะต่อเพลงโดยการร้องออกเสียงทำนองเป็นเสียง หน้อย นอย น้อย แล้วให้ลูกศิษย์หาเสียงของเครื่องดนตรีและเป่าเลียนแบบตามเสียงทำนอง ที่ครูร้องนอยให้ฟัง ครูจะสอนโดยการร้องบอกทำนองอยู่เช่นนั้นจนกว่าจะจำได้ โดยไม่มีการจดบันทึกเป็นรูปแบบโน้ตเพลงแต่อย่างใด

2. ในระยะต่อมา นายเม้า มีจันทร์ ได้คิดค้นวิธีการจดบันทึกโน้ต เพลงขึ้นเพื่อใช้ในกระบวนการต่อเพลงให้มีระยะเวลาในการจำเพลงเร็วขึ้น และใช้เป็นเครื่องในการช่วยความจำ ตลอดจนสามารถนำโน้ตเพลงไปฝึกซ้อม ด้วยตนเองได้ตลอดเวลาในยามว่างจากการทำงาน

3. การบันทึกโน้ตของแตรวงคณะบ้านตาลจะเขียนโน้ตโดยไม่มี อักษรย่อแต่จะเขียนด้วยอักษรตัวเต็มเป็น โด เร มี ฟา ซอล ลา ซี และไม่มี การกันห้องเพลงเพื่อกำหนดจังหวะที่ชัดเจน เป็นการบันทึกโน้ตสำหรับบอก ระดับเสียงแบบเรียงความเป็นวรรณคดีเพลงเพื่อช่วยในการจดจำเพลงเท่านั้น

3.2 เพลงที่แตรวงคณะบ้านตาลใช้บรรเลงในงานต่างๆ ทั้งงานอุปสมบท มีการบรรเลงเพลงทั้งหมด จำนวน 60 เพลง ได้ทำการจำแนกเพลงที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดออกเป็น 2 ประเภท คือ เพลงไทย และเพลง สมัยนิยม

1. เพลงไทย เพลงที่แตรวงคณะบ้านตาลใช้บรรเลงทั่วไปในช่วงที่มีเวลาว่างเพื่อให้บรรยากาศในงานไม่เงียบเหงา มีจำนวน 14 เพลง ประกอบด้วย เพลงแขกเชิญเจ้า เพลงลาวดำนินทราย เพลงเขมรไทรโยก เพลงนกเขาชะแมร์ เพลงบังใบแปลง เพลงมอญอ้อยอิง และเพลงตะนาวแปลง ประกอบด้วย เพลงมหาฤกษ์ เพลงมหาชัย เพลงสยามานุสติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงแตรวงนอน เพลงเชิด และเพลงกล่อมนาคนสุริโยทัย เพลงที่ไทยนั้นจะใช้ในพิธีการต่างๆ กัน

เช่น งานศพ จะใช้เพลงมอญอ้อยอิ่ง เพลงลาวดำเนินทราย เพลงเขมรไทรโยก แตรนอน งานในพิธีการเปิดงาน เช่นเพลงมหาฤกษ์ มหาชัย และเพลงแรกก่อนการบรรเลงงานบวช เพลงสดุดีมหาราชา เป็นต้น

2. เพลงสมัยนิยม เพลงที่เป็นที่รู้จักทั่วไป ทั้งประเภท สตริง ลูกกรุง และลูกทุ่ง ใช้บรรเลงเพื่อสร้างความสนุกสนานในพิธีอุปสมบททั้งในรูปแบบการนั่งบรรเลงและการเดินบรรเลงนำขบวนแห่หน้าค จำนวน 46 เพลงประกอบด้วย เพลงกลองยาวบ้านตาล เพลงเจ้าภาพจงเจริญ เพลงกลับมาทำไม เพลงสาวนครชัยศรี เพลงสับประรด เพลงกล้วยเมี่ยมัย เพลงรักข้ามคลอง เพลงหน้าไม้ พันสมัย เพลงเทพีบ้านไพร เพลงลูกเทวดา เพลงรั้วทะเล เพลงมันต้องถอน เพลงอะไรก็กู เพลงสกาว่าไรตี้ เพลงจี๋หอย เพลงลูกชาวบ้าน เพลงผ้าห่มสาว เพลงแดนเซอร์ ม 4 เพลงแห่หน้าคสังคีตา เพลงปีหน้าแต่งแน่ เพลงคนบ้านเดียวกัน เพลงสวยกว่าเมียที่บ้าน เพลงหนุ่มวัยทอง เพลงรักสาวลูกสอง เพลงหนุ่ม อ.บ.ต. เพลงหนุ่มราชภัฏ เพลงกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพลงแฟนนาคอยู่ไหน เพลงเมาอ่อนเมีย เพลงมนต์รักส้มตำ เพลงแม่คนเก่ เพลงพวงมะนาว เพลงวรรณกา เพลงไปจนได้ เพลงทำบุญร่วมชาติ เพลงคาถามหานิยม เพลงโบว์รักสีดำ เพลงโบว์แดงแสงใจ เพลงน้องมากำคำว้าไซ้ เพลงมีเมียเด็ก เพลงใบตองรองน้ำตา เพลงตังเก เพลงบ่สร้างกางจ้อง เพลงคอยน้องที่สวนลำไย เพลงแดงเถาตาย และเพลงชาละวัน เพลงสมัยนิยมนี้จะใช้แสดงตอนนั่งบรรเลงและเดินบรรเลง ส่วนนั่งบรรเลงนั้นจะใช้เป็นเพลงลูกบท ส่งท้ายเพลง ส่วนเดินบรรเลงนั้นจะใช้ตอนแห่ขบวนเพื่อให้เกิดความสนุกสนานตามความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนไป

3.3 การทดสอบความรู้ความสามารถของสมาชิกในวงบรรเลงคณะบัวหลวงได้ใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. เป่าไล่เสียง โด เร มี ฟา ซอล ลา ซี ได้ชัดเจน
2. เป่าเพลงมหาชัยได้จบเพลง
3. เป่าเพลงที่สอนไปได้ครบตามที่กำหนด ถูกต้อง
4. ฝึกเป่าจรมีฝีปากแตกมีเลือดสามารถควบคุมกำลังลมได้
5. สามารถแสดงบรรเลงงานบรรเลงพื้นบ้านร่วมกับสมาชิกในวงได้

บทส่งท้าย

ประวัติความเป็นมาของเครื่องฟั้นบ้านงานบวชคณะบ้านตาล จังหวัดอุดรธานี รู้ว่าเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2472 ที่มีความสนใจความรักในการบรรเลงเครื่องฟั้น ชักชวนกันรวมตัวจัดตั้งเป็นคณะเครื่องฟั้นบรรเลงในตำบลทุ่งยั้ง โดยใช้ช่วงเวลาว่างจากการทำงานด้านการเกษตรรวมตัวกันฝึกซ้อมและเริ่มรับงานบรรเลงเครื่องฟั้นเป็นอาชีพรองจากการเกษตร ระยะเริ่มแรกยังไม่มีการตั้งชื่อคณะเครื่องฟั้น ใครเป็นผู้รับงานก็จะเรียกชื่อเป็นคณะเครื่องฟั้น ต่อมาเมื่อมีคนรู้จักและชื่นชอบการบรรเลงของคณะเครื่องฟั้นมากขึ้นได้เรียกชื่อคณะเครื่องฟั้นตามสถานที่ตั้งอยู่ที่บ้านตาลว่า เครื่องฟั้นบ้านตาล จึงใช้ชื่อนี้สืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน เครื่องฟั้นบ้านตาล มีพัฒนาการรูปแบบของการผสมวง ด้วยกัน 3 รุ่น คือ รุ่นที่ 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2472 - 2500 รุ่นที่ 2 ระหว่างปี พ.ศ. 2500 - 2551 รุ่นที่ 3 ระหว่างปี พ.ศ. 2551 - ปัจจุบัน ถือได้ว่า มีการสืบทอดติดต่อกันมาเป็นเวลา 90 ปี และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการบรรเลงให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของคนในสังคมจนเป็นที่ชื่นชอบอย่างกว้างขวางจนถึงปัจจุบัน การแต่งกายในประจําวันนั้นทางคณะจะแต่งตัวตามสีประจําวันโดยจะใส่เสื้อตามสีประจําวัน เช่น วันจันทร์ สีเหลือง วันอังคาร สีชมพู วันพุธ สีเขียว วันพฤหัสบดี สีส้ม วันศุกร์ ฟ้า วันเสาร์ สีม่วง วันอาทิตย์ สีแดง ก่อนถึงวันงานทุกคนจะไปรวมตัวกันที่จุดนัดหมายคือบ้านนายเม้า มีจันทร์ และยังเป็นจุดที่ไว้รับงานของทางคณะอีกด้วยการศึกษาในรูปแบบเครื่องฟั้นงานบวชคณะบ้านตาล ในจังหวัดอุดรธานี จะเห็นถึงวิธีการจัดรูปแบบเพลง วิธีการแต่งตัว วิธีการบรรเลง กระบวนการสืบทอดต่อกันมาการดำรงอยู่กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เชื่อมโยงกันอยู่ตลอดเวลาเป็นผลให้เครื่องฟั้นบ้านตาลนี้มีโด่งดังมาจนถึงปัจจุบันนี้

จะเห็นได้ว่ารูปแบบและลักษณะทางดนตรีของเครื่องฟั้นงานบวชคณะบ้านตาลในจังหวัดอุดรธานี พบว่า การบรรเลงทำนองเพลง

1. ใช้ทำนองเพลงในการบรรเลงแนวทำนองเดียว
2. ไม่มีการประสานเสียงในการบรรเลงระหว่างเครื่องดนตรี

3. บันไดเสียงที่ใช้บรรเลงทางเมเจอร์(Major) โดยยึดถือตามความถนัดของผู้บรรเลง พบว่า เพลงพิธีกรรม ใช้บันไดเสียง C G F เพลงไทย ใช้บันไดเสียง C และเพลงสมัยนิยมใช้ Bb C

4. จังหวะของทำนองเพลง ใช้รูปแบบจังหวะ 2/4 และ 4/4

บทบาทหน้าที่ของบรรณงานบวชคณะบ้านตาลในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า มีบทบาทหน้าที่ 2 ด้าน คือ ด้านพิธีกรรม มีบทบาทหน้าที่ในการบรรเลงประกอบขั้นตอนพิธีและการบรรเลงแท้ ด้านความบันเทิง บรรเลงให้ความสนุกสนานหลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนของพิธีกรรมและประกอบขบวนแห่นาค ในปัจจุบันนี้บรรณงานมีการพัฒนาไปตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ดำรงอยู่ของบรรณงานบ้านตาลปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้บรรณงานนี้ดำรงมาได้ 3 รุ่น คือ ความสามัคคี รู้จักทดแทนและนับถือบุญคุณครู – อาจารย์ การบริหารจัดการที่ดี รู้จักเก็บออมเงินด้วย ตัวอย่างเช่น งานแต่ละงานที่ออกไปแสดงจะต้องเก็บค่ารถ 200 ค่า ค่าน้ำมันรถ ขึ้นอยู่ใกล้ หรือไกล ค่ารับงาน ส่วนเงินที่เหลือจะจ่ายเท่ากันหมดทุกคน ไม่ว่าจะคุฯจะตีจาบ หรือเป่าแตรก็ได้เงินเท่ากันทุกคน นักดนตรีแต่ละคนต้องผ่านการฝึกฝนจนชำนาญต้องรู้จักเพลง ต้องผ่านการแห่นาคที่เป็นการทดสอบความอดทนของสมาชิกในวงของบรรณงานบ้านตาล ด้วยประเด็นที่ได้กล่าวมานี้ทำให้บรรณงานบ้านตาลถึงดำรงอยู่มาได้จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 90 ปี ยังไม่ล่มสลายไปจากเมืองอุดรดิตถ์ จนชาวเมืองให้คำชมว่าของดีเมืองอุดรดิตถ์จนถึงทุกวันนี้ ปัญหาที่บรรณงานเกือบทุกวงในจังหวัดอุดรดิตถ์ หรือ จังหวัดใกล้เคียงและทุกภาคทุกวงในประเทศไทยที่กำลังเจอปัญหาเช่นเดียวกันคือ การสืบทอดของคนรุ่นหลัง เพราะการเป่าแตรให้ความบันเทิงไม่ใช่ว่าจะเป่าเก่งอย่างเดียวต้องอดทนกับปัญหาอุปสรรค คือ ต้องอดทนกับความเหนื่อย อดทนต่อแดดที่ร้อน อดทนในการอยู่ร่วมกันกับความคิดเห็นแตกต่างของแต่ละคนในหมู่คณะ อดทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าบรรณงานที่มีอยู่ในประเทศไทยมีการสืบทอดแตกต่างกันออกไปตามในลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ ประวัติศาสตร์ การปกครอง

วัฒนธรรม แล้วจะมีสักกึ่งที่มีการสืบทอดที่รักษาความยาวนานได้จนถึงปัจจุบัน ได้นานถึง 90 ปี ขนาดนี้ อยากแถมเช่นแตรวงพื้นบ้านงานบวชคณะบ้านตาล จังหวัดอุตรดิตถ์

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2560). **ประชุมบทความวิชาการดนตรี**. ขอนแก่น :

โครงการตำราบัณฑิตศึกษา สาขาศรีวิทยาคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พูนพิศ อมาตยกุล. (2524). **“ทูลกระหม่อมปริพัตร กับการดนตรี”**

กรุงเทพมหานคร: จันวณิชย์.

ธีระพงษ์ ทัพพาจ. (2560). **แตรวงคณะบ้านตาล ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล**

จังหวัดอุตรดิตถ์. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ประทีป นกปี. (2551). **เอกสารประกอบคำบรรยาย รายวิชา 779551**

ดนตรีวิเคราะห์. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สธน โรจนตระกูล. (2559). **แตรวง**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ 2

โอเดียนสโตร์.

สุกรี เจริญสุข. (2543). **แตร์และแตร์ของชาวสยาม**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 1

ดอกเตอร์แซ็ค.

ผู้ให้สัมภาษณ์

นายอานนท์ จิวศรีหรือ หัวหน้าวง สัมภาษณ์ ในวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2564

นายอานนท์ จิวศรีหรือ หัวหน้าวง สัมภาษณ์ ในวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2564

นายหวน มีจันทร์ นักดนตรีอาวุโส สัมภาษณ์ ในวันที่ 17 เมษายน พ.ศ.

2564

